

รู้ได้

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๙๑๔. เรื่อง “ความปวด”

กราบนมัสการหลวงพ่อบุญคุณปฏิบัติที่ไม่มีสมาธิ ไม่มีฌาน นักปฏิบัตินี้เข้าใจทุกขเวทนา ได้ด้วยกำลังของการอดทนได้ถึงขนาดไหน เช่น เขานั่งภาวนาตลอด ๓ ชั่วโมงได้ด้วยความปวด แต่ไม่มีทุกข์ในใจ เพราะมีปัญญาพอ ถ้าไม่มีสมาธิ นี่เป็นไปได้ไหมครับ

ตอบ : เป็นไปได้ เป็นไปได้ทั้งนั้น

นี่พูดถึงว่าเวลานั่งสมาธิ ถ้าเราไม่มีสมาธิ เราทนความปวดอยู่ได้หรือไม่

คุณติดเตียงสิ คนติดเตียง เวลาเขาความเจ็บปวดขนาดไหน เขายับตัวของเขาไม่ได้ แต่เขาเจ็บปวดมากนะ เขาเจ็บปวดมาก แต่เขายับตัวของเขาไม่ได้เองเพราะว่าเขาติดเตียง

ไอ้นี้ก็เหมือนกัน เรานั่งสมาธิ นั่งสมาธิโดยที่มันไม่เป็นสมาธิ แต่เราทนไว้ นี่ชั้นดิธรรม แล้วความอดทนของคนมันแตกต่างกัน

ในพระไตรปิฎกนะ สันตกายๆ พระองค์ไหนไปดูก็แล้วแต่ ว่าองค์นี้เป็นพระอรหันต์แน่นอน ไปถามพระพุทธเจ้าว่าพระสันตกายนี้เป็นพระอรหันต์หรือไม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไม่ แล้วก็นิมนต์พระสันตกายมา แล้วบอกเลย อดีตชาติของเขา เขาเคยเกิดเป็นเสือ ๕๐๐ ชาติ

เสือมันมีสติของมัน เวลามันจะขยับตัวอะไรของมัน เขาก็สงบนิ่งของเขา สงบนิ่งของเขา ด้วยจิตนิสัยของเขาไง แต่บุคคลภายนอกไปเห็นเข้า บอกว่า โอ้โฮ! สงบเสถียรขนาดนี้ นุ่มนวลขนาดนี้ พระอรหันต์แน่นอน

เวลาไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไม่ใช่ เขาเป็นแค่จิตนิสัยความเคยชินของเขา เขาแสดงออกโดยกิริยาอย่างนั้นของเขาโดยธรรมชาติของเขา

โดยธรรมชาติๆ ใจ โดยธรรมชาติ แต่กิเลสละ กิเลส กิเลสมันก็ชุกอยู่ได้ธรรมชาตินั้นแหละ

อันนี้ก็เหมือนกัน การนั่งอดทน ทนเวทนา ๓-๔ ชั่วโมงได้โดยที่ไม่มีสมาธิ เป็นไปได้หรือไม่

ได้ ได้ทั้งนั้นนะ

ยิ่งเวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง หลวงตาพระมหาบัวท่านพูด ท่านชื่นชมมาก ใครนั่งตลอดรุ่งได้ๆ

เพราะเวลาท่านนั่ง ท่านนั่งด้วยความเป็นนักปราชญ์ ท่านนั่งด้วยสติ ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา ท่านเปรียบเทียบของท่านเอง บอกว่า เวลานั้นไป หลานเวทนามา ลูกเวทนามา ปู่ย่าตายายเวทนามา ถ้าเวลามันยาวขึ้น เวลาถึงที่สุดแล้วท่านบอกเลย เหมือนกับเอาขนไม้มาทับถมตัวเอง แล้วจุดไฟเผาขึ้น เวลาเวทนามันรุนแรงขนาดนั้นนะ

ฉะนั้น เวลาที่มีมากมายมหาศาลนะ เราก็เคยเจอ ลูกศิษย์เราเวลามาอยู่นี้ เขาบอกเขานั่งตลอดรุ่งๆ แล้วก็มาถามปัญหาเราไถว่ามันควรจะภาวนาเจริญรุ่งเรืองอย่างไรต่อไป

เราก็แปลกใจ เราแปลกใจทันทีว่า ถ้าคนนั่งสมาธิได้ตลอดรุ่งมันต้องมีสมาธิ พอมีสมาธิแล้วมันต้องมีกำลัง มันมีกำลังแล้วมันจะฉลาด มันจะฉลาด มันจะชุกจะคึกจะคั่นคว้าหาความจริงให้ได้

ฉะนั้น โทษนะ ทำไมเขาโง่ขนาดนี้ไง เฮ้ย! นั่งตลอดรุ่งได้ ทำไมไม่มีสติไม่มีปัญญา ไม่มีปัญญาในการแยกแยะอะไรผิดอะไรถูกได้ขนาดนี้เชียวนะหรือ

ก็เลยพิสูจน์กัน ให้เขานั่ง แล้วก็ให้ลูกศิษย์ด้วยกันเขาก็นั่งอยู่โดยรอบคอยสังเกตดูแลบอกว่า พอ ๔ ทุ่ม ๕ ทุ่ม หลับแล้ว พอหลับแล้วกรนด้วยนะ หลับจนกรนเลยนะ นั่งหลับ แต่เขาก็ทุ้ที่นั่งของเขาได้จนรุ่งเช้าได้

แต่มันนั่งหลับ มันจะได้อะไรละ

พอนั่งหลับแล้ว เพราะนั่งกัน ๓-๔ คนคอยดูแล แล้วพอมันกรน ออกมายืนยันว่าเขา นั่งหลับ แต่เขาเองเขาไม่รู้ตัว เขาบอกเขานั่งตลอดรุ่งๆ

เวลาครูบาอาจารย์ที่นั่งตลอดรุ่ง ท่านนั่งตลอดรุ่งด้วยสติ ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา การแยกการแยะ การค้นคว้าให้เป็นภาวนามยปัญญาขึ้นมาตามความเป็นจริง

เรามีหมู่พระนะ เขาเล่าให้ฟัง พระอยากจะทำคุณงามความดีมาก ก็อาศัยพระด้วยกัน ให้เขานั่งสมาธิ นั่งกับต้นเส้า แล้วก็ให้เขาเชือกผูกๆ ผูกกันไว้ว่าลูกไม่ได้ คือว่าจะเอาสติการนั่งตลอดรุ่ง

แล้วพระพอมัดไว้เสร็จแล้วก็กลับกุฏิของตน พอกลับกุฏิของตน พอสักตี ๒ ตี ๓ ก็เป็นห่วงพระว่ามันจะได้มากน้อยขนาดไหน ก็แอบย่องไปดูนะ พอแอบย่องไปดู เห็นเขานั่งสูบบุหรี่ อยู่ดูๆ เลยนะ

โธ้ย! พระเขาบอกว่า เฮ้ย! ทำไมออกมาได้อย่างไรวะ

พระที่แก้ออกมา บอกว่า เวลาคนมันจะตายนะ มันทำได้ทั้งนั้นนะ

เขาแก้มัดออก มัดไว้มันยังเอาไม่อยู่เลย

แต่เวลาคนที่หลงใหล เห็นไหม เราเห็นเอง ใ้ที่ว่านั่งตลอดรุ่งๆ แล้วทำไมเขาไม่มีสติไม่มีปัญญาสิ่งใดเลย

แล้วเราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ มันมีโยมอุปัฏฐากมาจากอุดรธานี นั้นก็นั่งตลอดรุ่ง เขามีชื่อเสียงมาก แล้วเราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ เราก็คุยธรรมะกัน เขาบอกเขานั่งตลอดรุ่ง

เราก็บอกว่า ลองพิจารณากายดูสิ

แล้วเขาก็ไปทำ ก็ไม่ได้ อะไรก็ไม่ได้

เราก็ตื่นไปปรึกษาหลวงปู่เจี๊ยะ เราบอกว่าให้ขึ้นไปถามหลวงปู่เจี๊ยะว่าทำไมมันเป็นแบบนี้ เวลาเขาขึ้นไปถามหลวงปู่เจี๊ยะเสร็จแล้ว เราก็ตามไปหา ขึ้นไปหาใจ ถามว่า ท่านอาจารย์เขานั่งตลอดรุ่งๆ ทำไมเขาพิจารณาไม่ได้

หลวงปู่ท่านบอกว่ามันขาดศีล ให้บวชมันก็ไม่ยอมบวช

สุดท้ายแล้วเขาไปภาวนากับพระองค์อื่น หลุดครับ ส่งโรงพยาบาล สติหลุดหมดเลย

เราจะบอกว่า ใ้การนั่งโดยกิริยา แล้วสิ่งที่ว่าหลายๆ คนบอกว่านั่งตลอดรุ่ง แต่นั่งหลับนั่งแช่ นั่งจมอยู่อย่างนั้นโดยที่ไม่มีสติไม่มีปัญญาใดๆ เขานั่งตลอดรุ่งเลยนะ ไม่ใช่ ๓ ชั่วโมง ถ้าไม่มีสมาธิก็คือไม่มีสมาธิใจ

เวลามันมีสมาธิขึ้นมาอะ เวลามันมีสมาธิแล้ว คนที่ปฏิบัติโดยถูกต้องชอบธรรม พอจิตมันเป็นสมาธิแล้วมันจะย้อนกลับไปด้วยเหตุ เวลาด้วยเหตุ ศีลนี้สำคัญมาก เรื่องศีล เรื่องข้อวัตรปฏิบัติ เขาจะชวนชวาย เขามีการกระทำ เพราะสิ่งนี้มันเป็นเหตุให้เขาทำความสงบของใจได้

คนถ้ามีสมาธินะ คนถ้าเป็นศีลเป็นธรรมนะ เขาจะย้อนกลับไปเลย แล้วกิริยา เวลาคนที่ปฏิบัตินะ เขามีสติของเขา แล้วส่วนใหญ่แล้วถ้าเป็นผู้ที่เป็นสัมมาทิฐิถูกต้องชอบธรรม เขาจะไม่คุยกับใคร เขาจะรักษาจิตของเขา

แต่ทางโลกเขาบอกว่า ใ้นี้หยิ่งจองหอง ใ้นี้ไม่เอาหมู ไม่เอาคณะ ไม่เอาพวก

ไม่ใช่ เขาฉลาด เขารักษาจิตของเขา แล้วมันเป็นสัมมาทิฐิ เป็นความถูกต้องชอบธรรมตามธรรมและวินัย เขาเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเขาประพฤติปฏิบัติได้ตามความเป็นจริงของเขา เขาไม่ต้องประกาศให้ใครรู้ แต่เขารักษาของเขาโดยคุณธรรมในหัวใจของเขา นี่ในสังคมปฏิบัติเขามองกันอย่างไร

แล้วเวลาในปัจจุบันนี้บอกว่ามีศีลมีธรรม แต่พูดจาไม่อยู่กับร่องกับรอย พูดจาขาดสติ พูดจาเพอะพะอย่างนี้

เฮ้ย!

หลวงตาเวลาท่านบอกว่าหลวงปู่มั่นท่านพูดไป พวกนี้พวกศพเดินได้ แม้แต่คนมีชีวิต มีจิตวิญญาณ มันยังปล่อยปละละเลยเหมือนซากศพ

เวลาครูบาอาจารย์เวลาท่านเห็น ท่านบอกว่ามันขวางตาๆ ใจ

ที่นี้บอกว่า การนั่งสมาธิโดยที่ไม่เป็นสมาธิ แต่ทนความเจ็บปวดได้ ๓ ชั่วโมง มันไม่มีความทุกข์ใจใดเลย อย่างนี้มันคืออะไร

มันก็เป็นโลกๆ ใจ

เราจะบอกว่า เวลาการประพฤติปฏิบัติ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผลสมควรกับมัน มันถึงจะเป็นสัมมาสมาธิ แล้วสัมมาสมาธิ จิตมันตั้งมั่นแล้ว มันเคารพ มันบูชา มันลงนะ มันลงในธรรมและวินัย ไม่กีดไม่ขวาง ไม่ทำลาย ไม่ออกนอกกลุ่มนอกรทาง

ฉะนั้น สิ่งนี้มันคืออะไร

มันคือโลก

แล้วเวลานักปฏิบัติ เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านพยายามของท่าน ท่านบอกให้ปฏิบัติเถิดๆ

เวลาในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ไว้ตอนที่ท่านจะปรินิพพานใจ

“อานนท์ เธอบอกบริษัท ๔ นะ ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด ปฏิบัติบูชาเราเถิด อย่าบูชาด้วยอามิสเลย”

การปฏิบัติบูชามันเป็นบุญเป็นกุศล เพราะมันเป็นคนที่ฉลาดขึ้น มันจะมีสติมีปัญญาขึ้นมา เอาตัวรอดได้จากกิเลสต้นหาความทะยานอยากในใจของตน ขอให้ปฏิบัติเถิด

เวลาปฏิบัติ ปฏิบัติมันก็เป็นแบบนี้ เวลาปฏิบัติ มันเริ่มต้นปฏิบัตินะ การประพฤติปฏิบัติ มันมียากอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือคราวเริ่มต้นนี้ใจ มันจับต้นชนปลายได้ยาก เพราะอะไร

เพราะเราคุ่นเคยกับสมมุติบัญญัติ เราคุ่นเคยกับโลก เราคุ่นเคยกับสิทธิเสรีภาพ เราคุ่นเคยกับทฤษฎีต่างๆ เวลาประพฤติปฏิบัติไปล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้นนะ ล้มลุกคลุกคลาน ถ้ามีอำนาจวาสนา สิ่งที่ล้มลุกคลุกคลานนี้มันก็เป็นประสบการณ์ไง สิ่งนี้มันเป็นเรื่องโลกๆ ฉะนั้นเวลาปฏิบัติมันต้องเจออย่างนี้แหละ

แต่พอมันเจออย่างนี้แล้วนะ เรานั่ง ๓ ชั่วโมง เราทนได้

ก็ทนได้ นี่ก็บูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง บุญกิริยาวัตถุ เรามีสิทธิเสรีภาพ เราจะทำอะไรก็ได้ เราเสียสละ แล้วเรามานั่งสมาธิเพื่อถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมีสติมีปัญญารอบรู้ได้ขนาดไหน นั่นก็เป็นบุญเป็นกุศลของเรา แล้วถ้ามันมีบุญกุศลให้มากขึ้นๆ ให้มันเป็นสัมมาทิฐิถูกต้องชอบธรรมซะ

เพราะอะไร

เพราะไม่มีสมาธิ นั่งทน ขันติธรรมๆ ขันตือดทนเอาไว้เฉยๆ เริ่มต้นก็อดทนของเราไป แล้วถ้ามันลงภวังค์ไป นั่งหายไปเลย นั่งแช่ไม่เห็นได้อะไรเลย เขาเรียกว่าห้วงตอ

เราเป็นมนุษย์ เราเป็นคน เรามีสิทธิเสรีภาพ เราควรมีคุณค่ากว่าห้วงตอ ห้วงตอคือต้นไม้ที่เขาตัดทิ้งแล้ว มันมีแต่ซาก เหลือตอไม้สั้นไว้ แล้วเรานั่งแล้วเราจะให้ชีวิตของเรา จิตวิญญาณของเราเหมือนตอไม้หรือ นั่งแช่โดยไม่มีสติไม่มีปัญญาอย่างนั้นใช่ไหม

แล้วส่วนใหญ่เป็นอย่างนั้น แล้วก็มาอดกันด้วยเวลา ๔ ชั่วโมง ๕ ชั่วโมง ๘ ชั่วโมง แต่ไม่มีสติไม่มีปัญญาอะไรขึ้นมาให้มันแจ่มแจ้งในใจเลย

ถ้ามันมีสติมีปัญญาแจ่มแจ้งขึ้นมาในใจ มันก็ต้องฝึกหัด

เพราะทำไมไม่เป็นแบบนี้ นั่งแช่แล้วมันทนเจ็บทนปวด จิตมันไม่ลง เป็นเพราะเหตุใด มันต้องสาวไปหาเหตุไฉน

๑. ศील

๒. การดำรงชีวิต

เวลาพระนะ เวลาออกบิณฑบาต เขาให้สำรวจมะม่วง ให้สายตาทอดออกจากเราไป ๓ ก้าว ไม่ให้ไปรู้ไปเห็นสิ่งใด เพราะการรู้การเห็นมันไปเก็บมาทั้งนั้นนะ แล้วมันครุ่นคิดอยู่ในใจ แล้วจะมาลบล้างมันออก

กิเลสนี้ร้ายนัก

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า คนไม่มีสมาธิ ไม่มีมาน เวลาปฏิบัติ ทุกขเวทนามันเกิดขึ้น อุดทนเอา นั่ง สัก ๓-๔ ชั่วโมง ทนความเจ็บปวด แต่ไม่มีทุกข์ในใจ เพราะไม่มีปัญญาพอใช้ใหม่

ใช้

มันยังชื่นชมนะ ชื่นชมว่าเรายอมรับว่าเราไม่มีสมาธิ ถ้ามันมีสมาธิ มันจะมีความสุข ความสงบของมัน

ใช้นี่เขาเรียกขันติธรรม ความอดทนไว้เฉยๆ

เวลาหลวงปู่มัน เวลาท่านส่งจิตไปดูหลวงตาพระมหาบัวไง

“ภาวนาอย่างนั้นใช้ใหม่ ภาวนาอย่างหมากัดกันใช้ใหม่”

เพราะมันทนเอาไว้เฉยๆ ใจ แต่ทนเอาไว้เฉยๆ มันเป็นวิธีการอันหนึ่ง

เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เราทนไม่ได้ ทนไว้เฉยๆ มันดีกว่าทนไม่ได้ ดีกว่าการนั่งไม่ได้ ดีกว่าเราไม่มีกิริยาในการทำบุญกุศลเลย

นี่เราก็มีกิริยาในการทำคุณงามความดี แต่ทำคุณงามความดีมันก็ต้องให้เป็นความถูกต้องชอบธรรมให้มันดียิ่งขึ้น

จะว่ามันผิดใหม่ มันก็ไม่ผิด มันไม่ผิดเพราะอะไร เพราะเราตั้งใจทำแล้ว เราได้นั่งแล้ว แล้วมันได้แค่นี้ แต่เราก็กลับมาดูเหตุผลของเราสิ ดูเหตุผลของมัน

เวลามันทนได้ ทนได้จริงๆ ใช้ใหม่ แล้วถ้าเวลามันนั่งต่อไป มันจะเจ็บปวดมากขึ้นไปกว่านี้หรือไม่

ถ้าเราพุทโธชัดๆ พุทโธชัดๆ หรืออานาปานสติชัดๆ เวลาจิตมันลง จิตเป็นสมาธิ ใจความเจ็บปวดไล่ไม่ทัน หายหมด ไม่มีสิ่งใดเลย แล้วมันมีแต่ความชื่นบาน มีแต่ความสุขสงบในใจ แล้วมันก็อยากจะได้แบบนี้อีก จะปฏิบัติต่อเนื่องขึ้นไป ผีกัดอย่างนี้

ทำเพื่อการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วถ้าฉลาดขึ้น มันจะเป็นสมบัติของเรา

นี่พูดถึงว่า ความปวด มันเป็นไปได้อีก

ได้ มันได้เพราะอะไร มันได้เพราะอำนาจวาสนาของคนใด บางคนไม่ได้ แค่นั้น ๕ นาที ๑๐ นาทีมันก็ไม่ได้ บางคนอารมณ์มันหวั่นไหว อารมณ์มันกระทบแล้วมันรุนแรง บางคนมันควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ จริตนิสัยทั้งนั้นนะ กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา เราทำของเรา มากน้อยขนาดไหน

แล้วเรามีศรัทธามีความเชื่อในพระพุทธศาสนา ถ้าเราทำของเราให้ดีขึ้น ปฏิบัติ ไม่ผิด เพราะเริ่มต้นอย่างนี้ เริ่มต้นจากคนไม่รู้ เริ่มต้นจากคนผิดพลาด แล้วฝึกหัดของเราไป

ขณะนี้นั่งทนได้ ๓ ชั่วโมง ต่อไปถ้านั่งคราวต่อไป ก็เลสมันรู้ตัวแล้วนะ มันจะพลิกแพลง ให้ล้มลุกคลุกคลานเลยละ เราก็พยายามหาทางของเรา มันต้องหาทาง หาช่องทางของเรา การประพฤติปฏิบัติของเราให้มันก้าวหน้าขึ้นไปเพื่อคุณสมบัติของจิตของเรา จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๑๕. เรื่อง “อาจจะผิดพลาด”

ตอบ : นี่คำถามเนาะ ให้ทำความเข้าใจของผู้ถามก่อน ถ้ามันทำความเข้าใจแล้วมันจะไม่ผิดพลาด แล้วมันจะถูกต้องชอบธรรม มันจะถูกต้องโดยความชอบธรรม เพราะอะไร เพราะเว็บไซต์ของเรา เราตอบปัญหาที่เขาถามมาต่างหาก ไม่ได้โต้ตอบ จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๑๖. เรื่อง “กราบขอบพระคุณหลวงพ่อกับ ตอนนี้มีผมเลิกคิดล้างแค้นได้บ้างแล้ว”

กราบขอพระคุณหลวงพ่อบอก ตอนนี้ผมเลิกคิดล้างแค้นได้บ้างแล้ว ผมติดตามฟังเทศน์ หลวงพ่อมานานหลายปี พยายามปฏิบัติตามหลวงพ่อบอก แต่ไม่เคยคิดแก้แค้นปัญหาหลวงพ่อบอก เพราะผมยังไม่มีปัญญาพอจะแก้ปัญหามาโดยไม่มีความคิดหลงตัวเองได้

ผมจะพยายามฟังและทำความเข้าใจในธรรมที่พ่อแม่ครูบาอาจารย์สั่งสอนให้มากที่สุด ผมหวังว่าสักวันหนึ่งผมจะมีโอกาสได้ไปกราบทำหลวงพ่อบอกด้วยตัวเองสักครั้ง กราบขอพระคุณหลวงพ่อบอกมาก เป็นที่พึ่งทางใจของผมและสัตว์โลกผู้ทุกข์ยากด้วยครับ

ตอบ : นี่คือการบอก เป็นการบอกถึงผลถึงการที่ได้ฟังเทศน์ฯ ขึ้นมา ถ้าฟังเทศน์ขึ้นมา เห็นใหม่ โดยเน้นย้ำๆ เพราะเราก็จำขี้ปากของหลวงตามาไง

เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ใครจะดี ใครจะชั่ว มันเป็นเรื่องของเขา เราจะทำความดีของเรา เราจะทำความดีของเรา แล้วถ้าเราจะทำความดีของเรา เราจะไม่โดนกระทบกระเทือนมาก เรากระทบกระเทือนกัน นี่มันเป็นสังคมโลกเลย

แต่ถ้าเป็นผู้ที่ปฏิบัติที่มีสติปัญญา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกว่า เปรียบเหมือนช้างศึก ช้างศึกเมื่อออกสงครามแล้วมันไม่กลัวลูกธนูของใคร

ถ้ามันกลัวลูกธนูของใคร ช้างมันจะไม่กล้าเดินหน้าเข้าไป ไปรบรบกับข้าศึกที่ฝั่งตรงข้ามได้

แล้วเวลาท่านเปรียบเหมือนช้างศึก เวลาสงครามรบแล้วจะไม่เกรงกลัวลูกธนูของใครที่ จะยิงเข้ามา ไม่กลัวสิ่งใด

แล้วช้างมันตัวใหญ่ ใครยิงธนูโดนมันอยู่แล้วไง

ท่านให้เปรียบเหมือนช้างศึกที่ออกรบ ไม่กลัวสิ่งกระทบกระเทือนใดๆ ทั้งสิ้น

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปลุกปลอบ จะทำให้เราเข้มแข็ง ให้เราพยายามเข้าเผชิญกับความจริง แล้วเวลาเผชิญกับความจริง เห็นใหม่ นักรบรบกับกิเลส ตัณหาความทะยานอยากในใจของตน

แล้วเวลาคนเกิดมา มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มันต้องอยู่กับสังคมอยู่แล้ว แล้วสังคม วุฒิ
ภาวะของจิตใจของแต่ละบุคคลมันแตกต่างกันหลากหลายไปร้อยแปดพันเก้า แล้วผลกระทบมันมี
แน่นอน แล้วถ้าเราไม่ได้ศึกษาธรรมะ เราไม่มีครูบาอาจารย์ของเราเลย เราก็ต้องไปฟาดฟันกับ
เขา เวลาไปฟาดฟันกับเขา ก่อเวรก่อกรรมทั้งสิ้น

แล้วเวลาเราไม่ไปฟาดฟันกับเขา เรามีสติปัญญาไง เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร
ด้วยสติด้วยปัญญาของเรา ควบคุมอารมณ์ความรู้สึกของเรา

โห้ย! มันรุนแรงมากนะ เวลามันโกรธ ใครจะหักห้ามมันได้ แต่เราได้ฝึกได้หัดของเรา
ขึ้นมาไง แล้วฝึกหัดขึ้นมา ถ้ามีสติปัญญาไง

ใครจะดี ใครจะชั่ว มันเรื่องของเขา

มันเรื่องของเขาไง ข้ามไป มันเหมือนกับว่าเราไม่รับผิดชอบ เราปล่อยปละละเลย

โห้โห! คนที่จะต้องรับผิดชอบ จะต้องไปจ้ำจี้จ้ำไช

จ้ำจี้จ้ำไชเขายังไม่ฟังเรา เขาไม่ฟังเราหรอก ที่เขาทำนี่เขาให้กระทบกระเทือนคนอื่น
แล้วให้คนอื่นยอมรับอำนาจของเขา แล้วเราก็ทำตามหน้าที่ของเรา อำนาจของเขาก็คือของเขา
แต่เราไม่สนใจอยู่แล้ว

เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร แล้วใครจะดีใครจะชั่วมันเรื่องของเขา เราจะทำคุณงาม
ความดี เราจะทำคุณงามความดี หลวงตาพระมหาบัวท่านสอนแบบนี้ ท่านสอนมา เพราะท่าน
สอน ท่านได้พิสูจน์ ท่านรอบคอบของท่าน มันเป็นประสบการณ์ของท่าน นี่ไง รัตตัญญู ผู้ที่ผ่าน
โลกมามาก เขารู้เขาเห็นของเขามาก

หลวงตาพระมหาบัวท่านได้อุปัฏฐากหลวงปู่มั่น เวลาท่านถามถึงธรรมและวินัยใน
พระพุทธศาสนา เพราะว่าท่านก็เป็นมหา ท่านก็ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้ามา แต่ก็ศึกษา ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว เวลาไปถามหลวงปู่มั่นๆ ถามปัญหาหลวงปู่มั่นไว้
หลวงปู่มั่นท่านก็ไปรื้อค้นของท่านโดยธรรมในหัวใจของท่าน แล้วท่านก็มาตอบ มาตอบ มา
ตอบ

มันผ่านโลก ผ่านวันเวลามามากมาย นี่ครูบาอาจารย์ของเราไง

ใช่ คนเรามันได้แต่พูด มันทำไม่ได้ พอมันทำไม่ได้ เราก็ฝึกหัดของเราๆ ถ้ามันทำได้ ขึ้นมามันเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันติภูมิวิโก เราเป็นคนใครตัวเอง เราเป็นคนทุกข์คนยากในใจของเราเอง แล้วถ้าเราเท่าทันกิเลสในใจของเรา เรายุติหัวใจของเราได้ สาธุ แล้วเวลาคนที่เขาไม่มีสิ่งยั่วยุในใจเลย มันจะมีความสุขความสงบแค่ไหน

เราคิดของเราอย่างนี้ เราฝึกหัดของเราอย่างนี้ มันจะเป็นประโยชน์กับเรา

ธรรมะภาคปฏิบัติ ปัจเจกตั้ง รู้จำเพาะตน รู้ในใจของตน เวลามันทุกข์มันยากนี่มันแสนเข็ญ แล้วถ้ามันได้ของมัน มันก็จะเป็นประโยชน์กับหัวใจดวงนั้น จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๑๗. เรื่อง “สถาบันพระพุทธศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์”

สถาบันพระพุทธศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ผูกพันกันอย่างไร สำหรับผมน่าจะสำนึกเข้าไปที่ใจได้โดยธรรมชาติ แต่ยังไม่ออกมา ถ้าโดนถามขึ้นมา แล้วจะตอบและอธิบายให้คนที่ไม่เคยสำนึกในเรื่องนี้ได้อย่างไรครับ

ตอบ : ถ้ามันตอบได้นะ เราตอบใช่ไหม ถ้าเราตอบ เราก็ตอบโดยคนที่มีการศึกษา คนที่มีการศึกษาในพระพุทศาสนา

สถาบันพระพุทศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ มันเป็นอันเดียวกันนะ

มันเป็นอันเดียวกันเพราะอะไร

มันเป็นอันเดียวกันเพราะเจ้าชายสิทธัตถะเป็นราชกุมารของพระเจ้าสุทโธทนะ พระเจ้าสุทโธทนะก็เป็นกษัตริย์ เวลาเจ้าชายสิทธัตถะเป็นราชกุมาร ก็เป็นกษัตริย์ไง

เวลาเป็นกษัตริย์ แต่เวลาไปศึกษามาแล้ว พระเจ้าสุทโธทนะก็อยากจะให้เป็นกษัตริย์ต่อไป แต่เวลาผ่านไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย

เราจะบอกว่า ก็ท่านมาจากสถาบันกษัตริย์ พอท่านมาจากสถาบันกษัตริย์ แล้วท่านก็มาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านมารื้อค้อนของท่านจนท่านบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ เป็นพระพุทธเจ้า นี่ก็สถาบันพระพุทธานุศาสนานะ

นี่ไง เวลาเขาเรียนปริยัตินะ เราจะเป็นลูกคนทุกข์คนจนคนเข็ญใจขนาดไหน เรามาบวชเป็นพระๆ เป็นศากยบุตร เป็นบุตรของชาวศากยะไง เป็นบุตรของพระพุทธเจ้าไง เป็นบุตรของสถาบันกษัตริย์ไง เป็นลูกกษัตริย์เขี้ยว แต่มัน ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้วนะ

ฉะนั้น สถาบันพระพุทธานุศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ มันผูกพันกันอย่างไร

โอย! มันก็ง่ายๆ ง่ายๆ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นกษัตริย์มาก่อน แล้วท่านมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ เวลาวางศาสนาก็เป็นสถาบันศาสนาไง เป็นพระพุทธานุศาสนา

แล้วเวลาสถาบันพระพุทธานุศาสนา มันแบบว่าธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ วางธรรมและวินัยนี้ไว้ในบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา นี่สถาบันพระพุทธานุศาสนา

ถ้าเป็นสถาบันพระพุทธานุศาสนา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกเผยแผ่ธรรมๆ ไร พระเจ้าพิมพิสารก็เป็นกษัตริย์ พระเจ้าปเสนทิโกศลก็เป็นกษัตริย์ นี่พูดถึงกษัตริย์ผู้ที่เขาเคารพบูชาในพระพุทธานุศาสนา เขาก็อยากได้นิพพานได้กุศล เขาก็อยากจะทำประพฤติปฏิบัติ เขาอยากจะทำสมาธิวิมุติสุข อยากมีความสุขเหมือนกัน อชาตศัตรูก็เป็นกษัตริย์ เวลาเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามากมายมหาศาล

ฉะนั้น เวลาเคารพนะ บริษัท ๔ เห็นไหม

“มารเอ๋ย เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเรายังไม่เข้มแข็ง กล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ เราจะไม่ยอมนิพพาน”

“เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเราแก่กล้าเข้มแข็ง สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วง การเจาะทำลายในพระพุทธานุศาสนา อีก ๓ เดือนข้างหน้าเราจะปรินิพพาน”

ในธรรมและวินัยบัญญัติไว้ๆ ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา

เวลาพระลงอุโบสถนะ ถ้าใครลุกไปขณะที่สวดปาติโมกข์ ปรับอาบัติหมดเลย

เวลาให้ลุกจากที่สวดปาติโมกข์ได้ มีอยู่ ๓-๔ เรื่อง

๑. มีสัตว์ร้ายเข้ามา

๒. ไฟไหม้

๓. ราชา คือพระมหากษัตริย์เสด็จมา

ธรรมวินัยเกี่ยวเนื่องกันนะ

ที่นี้สถาบันพระพุทธศาสนากับสถาบันพระมหากษัตริย์มันเกี่ยวเนื่องกันอย่างไร มันผูกพันกันอย่างไร

มันผูกพันมาตั้งแต่พระเจ้าสุทโธทนะ บิดาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นกษัตริย์ แล้วท่านเองท่านก็จะได้เป็นกษัตริย์ เวลาเทศนาว่าการ พระเจ้าพิมพิสารบรรลุเสด้าบันก็เป็นกษัตริย์

แล้วเวลาเขียนไว้ในธรรมวินัย เวลา กษัตริย์เสด็จมา แม้แต่ลงอุโบสถยังให้เลิกได้เพื่อปฏิสังขาร เพราะอะไร เพราะมันเกี่ยวพันกันไง มันเกี่ยวพันกัน

เวลาถ้าพูดถึงกษัตริย์ๆ กษัตริย์ที่มีคุณกับพระพุทธศาสนามากคือพระเจ้าอโศกมหาราช พระเจ้าอโศกมหาราช ตอนที่ท่านถือพรหมณ์มาก่อน รบราฆ่าฟัน รบทัพจับศึก จะรวบรวมแว่นแคว้นขึ้นมา ชมพูทวีปนั่นนะ แว่นแคว้นต่างๆ รบชนะมาหมดนะ แต่เวลาไปเห็นการรบราฆ่าฟัน คนตายมากมาย มันสะเทือนใจใจ แล้วก็หาทางออกใจ ไปเห็นสามเณรน้อย ก็มานับถือพระพุทธศาสนา พอนับถือพระพุทธศาสนา ทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา เผยแผ่ธรรมๆ กว้างไกลไปหมดเลย นี่ก็สถาบันกษัตริย์ มันผูกพันกันไ

นี่เหมือนกัน เวลาพระพุทธศาสนาอยู่ในชนชาติใดไ เวลาพระมหากษัตริย์เป็นอัครศาสนูปถัมภก เป็นผู้ค้ำชู เป็นผู้ดูแล แล้วเวลาสถาบัน ถ้าเป็นกษัตริย์ เวลาส่วนใหญ่แล้วท่าน

จะบวชในพระพุทธศาสนา ท่านก็ศึกษาธรรมและวินัยในพระพุทธศาสนา ทุกคนก็ปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ใดๆ ทั้งสิ้น

นี่มันเกี่ยวพันกันมาโดยธรรมและวินัย ในพระไตรปิฎกมีมากมาย แต่ทำไมเรายกขึ้นมาพูดไม่ได้ล่ะ แล้วเราจะให้เกี่ยวพันกันอย่างไรล่ะ มันเกี่ยวพัน เกี่ยวพันกับบริษัท ๔ นี้ไง

ถ้ามันเกี่ยวพันกันมา ในพระไตรปิฎกนะ มีกษัตริย์มากมายสละราชบัลลังก์มาบวชเป็นพระ แล้วว่า “สุขหนอๆ” นั่นนะเป็นกษัตริย์มาเหมือนกัน เวลาสละราชสมบัติแล้วมาบวชเป็นพระ เวลาสำเร็จเป็นพระอรหันต์ “สุขหนอๆ”

จนพระนะ นินทาว่าคงจะคิดถึงตอนเป็นกษัตริย์ ไปฟ้องพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าก็นิมนต์มา ว่าเธอพูดอย่างนั้นจริงหรือ

จริง

ทำไมเธอพูดอย่างนั้นล่ะ

ไอ้โฮ! ตอนเป็นกษัตริย์ต้องดูแลประชาชน ต้องปกครอง มันภาระรุงรัง มีแต่ความทุกข์ ความยาก สละราชบัลลังก์แล้วมาบวชนะ อยู่โคนไม้ ประพฤติปฏิบัติถึงสิ้นกิเลสแล้วมันมีแต่ความสุข มันวิมุตติสุข

นี่พูดถึงสถาบันกษัตริย์ แล้วมาบวชเป็นพระ แล้วสำเร็จเป็นพระอรหันต์ด้วย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นราชกุมารสละราชสมบัติออกมา มาบวชเป็นพระ ได้ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วางพระพุทธศาสนาไว้

แล้วในสมัยปกครองในสมัยโบราณมันเกี่ยวพันกันอยู่แล้ว แล้วถ้าสถาบันกษัตริย์ คุ้มครองดูแลพระพุทธศาสนา มันก็ร่มเย็นเป็นสุขไง เวลาสถาบันกษัตริย์

นี่พูดถึงว่าเรื่องของสถาบันนะ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เกี่ยวพันกันโดยธรรมชาติ โดยบริษัท ๔ โดยการสร้างบุญสร้างกุศล โดยการประพฤติปฏิบัติ โดยการอยากจะได้สัมผัส ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง นี่มันเป็นความปรารถนาของ

บริษัท ๔ เป็นความปรารถนาสูงสุดของภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา อยากมีดวงตาเห็นธรรม
อยากมีความสุข แล้วมันเป็นความสุขที่แท้จริง มันเป็นวิมุติสุข สุขเหนือโลกเหนือสงสาร ไม่มี
สิ่งใดไปทำให้คลาดเคลื่อนใดๆ ทั้งสิ้น

ความสุขอย่างนั้นเป็นผู้ที่แสวงหา มันเกี่ยวพันกันโดยธรรมชาติ มันเกี่ยวพันกันโดยการ
เวียนว่ายตายเกิด มันเกี่ยวพันกันด้วยความปรารถนาอยากจะมีดวงตาเห็นธรรม

เข้าใจไหม จบ